

Wprowadzenie

Monografia „Unieważnienie i wygaśnięcie prawa z rejestracji wzoru przemysłowego” stanowi pierwsze całościowe opracowanie instytucji ustania prawa z rejestracji w polskiej literaturze prawniczej. Bez wątpienia *novum* w polskiej literaturze prawniczej stanowi analiza tej problematyki oraz często spornych w polskiej doktrynie zagadnień zarówno w płaszczyźnie prawa materialnego, jak i procesowego na szczeblu polskim i unijnym. Doktryna zarówno polska, jak i zagraniczna dotycząca prawa wzorów przemysłowych koncentruje się w zasadzie wyłącznie na zagadnieniach prawa materialnego dotyczącego głównie pojęcia wzoru przemysłowego oraz wspólnotowego wzoru przemysłowego, jak również przesłanek jego zdolności rejestracyjnej. Dostrzeżono lukę w literaturze prawniczej, zwłaszcza w obszarze zagadnień związanych z postępowaniem w sprawach unieważnienia i wygaśnięcia prawa przed Urzędem Patentowym RP, przed sądami administracyjnymi oraz przed organami stosującymi prawo unijne.

Podjęcie tej niezwykle istotnej problematyki w sferze stosowania prawa dało asumpt do sformułowania uwag krytycznych i wniosków *de lege lata* oraz *de lege ferenda* dotyczących obowiązującego ustawodawstwa polskiego w odniesieniu do unieważnienia i wygaśnięcia prawa z rejestracji wzoru przemysłowego. Prowadzenie rozważań naukowych w tym obszarze wydaje się tym bardziej uzasadnione, że Urząd Harmonizacji Rynku Wewnętrznego w Alicante rozpoczął rejestrowanie wzorów w roku 2003, zaś w roku 2008 zgłoszono już 70 tys. wzorów, co potwierdza wagę tego zagadnienia. Wzrasta również kilkakrotnie w każdym roku ilość spraw rozpatrywanych w postępowaniu spornym o unieważnienie prawa z rejestracji zarówno przez Urzędem Patentowym RP, jak i w postępowaniu sądownoadministracyjnym wskutek wniesionych skarg do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie oraz skarg kasacyjnych do Naczelnego Sądu Administracyjnego. Bez wątpienia wzornictwo przemysłowe odgrywa ogromną rolę w życiu gospodarczym, zewnętrzny wygląd (postać) produktów w dobie pogłębiającej się konkurencji jest istotnym instrumentem promocji towarów oraz coraz bardziej skutecznym narzędziem uzyskania przewagi nad konkurentami. Jest również dobrym sposobem na przyciągnięcie klienteli zainteresowanej oryginalną, zindywidualizowaną postacią przedmiotów na rynku europejskim¹.

---

¹ M. Poźniak-Niedzielska, J. Sieńczyło-Chlabicz, Europejskie prawo wzorów przemysłowych, Warszawa 2010, s. 11.

Wzrost zainteresowania wzornictwem przemysłowym nie pozostaje bez wpływu na liczbę rejestracji wzorów przemysłowych w Polsce:

- w 2007 r. do Urzędu Patentowego RP wpłynęło 1669 zgłoszeń wzorów przemysłowych, z czego wpisano do rejestru 1478 wzorów²;
- w 2008 r. Urząd Patentowy RP rozpatrywał 1516 zgłoszeń wzorów przemysłowych, z czego po wniesieniu opłat przez uprawnionych wpisano do rejestru 1272 zgłoszeń wzorów przemysłowych³;
- w 2009 r. do Urzędu Patentowego RP wpłynęło 1889 zgłoszeń wzorów przemysłowych, z których 1340 wzorów przemysłowych wpisano do rejestru⁴.

Wyraźny wzrost zainteresowania wzornictwem przemysłowym można również zauważyć na podstawie analizy statystyki Urzędu Harmonizacji Rynku Wewnętrznego, a mianowicie w latach 2003–2010 dokonano 136 731 zgłoszeń wzorów wspólnotowych, natomiast od początku stycznia do czerwca 2011 r. – liczba zgłoszeń wynosiła 10 918⁵. Podkreślenia wymaga, że od początku istnienia Urzędu Harmonizacji Rynku Wewnętrznego, w latach 2003–2010 Polacy dokonali 9897 zgłoszeń wzorów wspólnotowych⁶, co stanowiło ponad 2,6% wszystkich zgłoszeń państw członkowskich Unii Europejskiej. Natomiast do czerwca 2011 r. Polacy dokonali już 1486 zgłoszeń wzorów wspólnotowych, co stanowiło 4,75% wszystkich zgłoszeń⁷. Te dane dowodzą, że Polacy zajęli ósme miejsce wśród zgłaszających wzory w celu rejestracji do Urzędu Harmonizacji Rynku Wewnętrznego pośród takich państw, jak m.in. USA, Japonia, Francja, czy Dania⁸. Już tylko z powyższych względów podjęcie problematyki prawnej dotyczącej unieważnienia i wygaśnięcia prawa z rejestracji wzoru przemysłowego jest z pewnością uzasadnione.

Od dnia wstąpienia Polski do Unii Europejskiej postanowienia prawa krajowego w zakresie ochrony wzorów przemysłowych ze względu na to, że stały się przedmiotem zbliżenia ustawodawstw państw członkowskich UE, powinny być interpretowane w świetle dyrektywy 98/71/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 13.10.1998 r. w sprawie prawnej ochrony wzorów⁹. Państwa człon-

---

² Dane statystyczne Urzędu Patentowego RP, http://www.uprp.pl/uprp/_gAllery/75/20/7520/2007_raport_roczny.pdf.

³ Dane statystyczne Urzędu Patentowego RP, http://www.uprp.pl/uprp/_gAllery/75/21/7521/2008_raport_roczny.pdf.

⁴ Dane statystyczne Urzędu Patentowego RP, http://www.uprp.pl/uprp/_gAllery/29/05/29050/2009_raport_roczny.pdf.

⁵ Dane statystyczne Urzędu Harmonizacji Rynku Wewnętrznego, http://oami.europa.eu/ows/rw/resource/documents/OHIM/statistics/ssc007-statistics_of_community_designs_2011.pdf.

⁶ Dane statystyczne Urzędu Harmonizacji Rynku Wewnętrznego, [http://oami.europa.eu/country_reports/SSC003.1%20-%20Statistical%20travel%20pack%20by%20country%20\(PL\).pdf](http://oami.europa.eu/country_reports/SSC003.1%20-%20Statistical%20travel%20pack%20by%20country%20(PL).pdf).

⁷ Dane statystyczne Urzędu Harmonizacji Rynku Wewnętrznego, http://oami.europa.eu/ows/rw/resource/documents/OHIM/statistics/ssc007-statistics_of_community_designs_2011.pdf.

⁸ Dane statystyczne Urzędu Harmonizacji Rynku Wewnętrznego, http://oami.europa.eu/ows/rw/resource/documents/OHIM/statistics/ssc007-statistics_of_community_designs_2010.pdf.

⁹ Dz.Urz. WE L 289 z 28.10.1998 r., s. 28 – dalej cytowana jako dyrektywa 98/71.

kowskie UE zostały zobowiązane na mocy art. 19 ust. 1 dyrektywy 98/71 do wdrożenia postanowień dyrektywy do prawa krajowego przed 28.10.2003 r., przy czym prawodawca unijny w punkcie 3 preambuły do dyrektywy podkreślił, że zbliżenie przepisów prawnych państw członkowskich UE dotyczących ochrony wzorów jest niezbędne dla sprawnego funkcjonowania rynku wewnętrznego. Natomiast w punkcie 9 preambuły do dyrektywy 98/71 zaznaczył, że osiągnięcie celów rynku wewnętrznego wymaga, aby warunki użytkowania ochrony zarejestrowanego wzoru przemysłowego były takie same we wszystkich państwach członkowskich. W tym celu konieczne jest stworzenie jednolitej definicji normatywnej pojęcia wzoru oraz wymagań odnoszących się do cech nowości i indywidualnego charakteru, które stanowią przesłanki zdolności rejestracyjnej wzoru przemysłowego.

Dyrektywa 98/71 została implementowana do prawa polskiego, przy czym regulacja prawna dotycząca prawa wzorów przemysłowych stanowi rezultat harmonizacji prawa polskiego do wymogów prawa unijnego dokonanej ustawą z 6.6.2002 r. o zmianie ustawy – Prawo własności przemysłowej¹⁰. Wymaga podkreślenia, że wiele postanowień prawa polskiego przede wszystkim w zakresie zagadnień materialnoprawnych, budzi zastrzeżenia w świetle wymogów dyrektywy 98/71, co zostało wykazane w pracy, zwłaszcza w rozdziale drugim i trzecim. Ponadto, z chwilą przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, dołączył do polskiego systemu prawnego reżim prawny wspólnotowego wzoru przemysłowego, unormowany przede wszystkim rozporządzeniem Rady WE Nr 6/2002 z 12.12.2001 r. w sprawie wzorów wspólnotowych oraz rozporządzeniem Komisji WE Nr 2245/2002 z 21.10.2002 r. zawierającym przepisy wykonawcze. Celem rozporządzenia Nr 6/2002 jest stworzenie ujednoczonego systemu ochrony wzoru wspólnotowego objętego jednolitą ochroną z tym samym skutkiem na całym terytorium Wspólnoty. Na mocy rozporządzenia Nr 6/2002 ustanowiono dwie kategorie wzorów wspólnotowych, a mianowicie zarejestrowane oraz niezarejestrowane. Wprowadzenie ochrony niezarejestrowanego wzoru stanowiło niewątpliwie zachętę dla przemysłu, umożliwiającą wprowadzenie na rynek produktów zawierających wzór natychmiast i w zasadzie bez ponoszenia dodatkowych kosztów wraz z opcją zgłoszenia wzoru do rejestracji i uzyskania pełnej i dłuższej ochrony¹¹. Ponadto, utworzone zostały krajowe sądy ds. wzorów wspólnotowych, właściwe do rozpoznawania spraw dotyczących stwierdzenia nieważności oraz naruszenia wzorów wspólnotowych. Tę funkcję w Polsce pełni XXII Wydział Sądu Okręgowego w Warszawie, działający pod nazwą Sądu Wspólnotowych Znaków Towarowych i Wzorów Przemysłowych. Stało się to niemałym wyzwaniem dla organów stosujących bezpośrednio prawo unijne, jak również stworzyło konieczność odpowiedniej wykładni w duchu unijnych założeń. Powyższe zagadnienia stały

---

¹⁰ Dz.U. Nr 108, poz. 945.

¹¹ J. *Sieńczyło-Chlabicz*, Ochrona niezarejestrowanego wzoru wspólnotowego, EPS 2008, Nr 2, s. 10.

się jednym z głównych kierunków moich badań naukowych prowadzonych od 2007 r.

Celem pracy jest analiza instytucji unieważnienia i wygaśnięcia prawa z rejestracji wzorów przemysłowych w prawie polskim i unijnym. Rozważania poczynione w pracy zarówno w aspekcie prawa materialnego, jak i procesowego, zostały oparte na bogatym dorobku sądownictwa administracyjnego, tj. praktyki orzeczniczej Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie, Naczelnego Sądu Administracyjnego oraz praktyki orzeczniczej Wydziału Unieważnień i Izby Odwoławczej OHIM, Sądu UE oraz Trybunału Sprawiedliwości. Dokonano również oceny harmonizacji polskiego prawa wzorów przemysłowych z rozwiązaniami przyjętymi przez prawodawcę unijnego w dyrektywie 98/71. Pomocne do interpretacji pojęcia wzoru oraz cech nowości i indywidualnego charakteru wzoru były prace przygotowawcze nad rozporządzeniem Nr 6/2002 prowadzone przez Instytut Maxa Plancka Prawa Własności Intelektualnej i Prawa Konkurencji w Monachium oraz przedstawiona w 1991 r. przez Komisję tzw. Zielona księga.

Praca została podzielona na pięć rozdziałów, a jednocześnie na część ogólną, którą stanowi rozdział pierwszy oraz część szczegółową dotyczącą zagadnień materialnoprawnych i procesowych zawartych w rozdziałach od drugiego do piątego. Problemy o charakterze materialnoprawnym zostały poddane równoczesnym rozważaniom zarówno na gruncie prawa polskiego, postanowień dyrektywy 98/71 oraz rozporządzenia Nr 6/2002. Natomiast analizę postępowania w sprawach unieważnienia i wygaśnięcia przeprowadzono oddzielnie dla wzoru przemysłowego oraz wspólnotowego wzoru zarejestrowanego i niezarejestrowanego. Całość zamyka obszernie zakończenie, w którym zamieszczono w punktach do każdego rozdziału pracy najważniejsze wnioski *de lege lata* i *de lege ferenda*, będące podsumowaniem prowadzonych badań naukowych. Mam nadzieję, że będzie ono stanowiło bodziec do dalszego dyskursu naukowego nad zaproponowanymi przeze mnie tezami oraz propozycjami *de lege ferenda* skierowanymi do polskiego ustawodawcy.

Rozdział pierwszy dotyczy zagadnień ogólnych związanych z ustaniem prawa z rejestracji wzoru przemysłowego. Rozważania rozpoczęto od teorii praw na dobrach niematerialnych, której twórcą był *J. Kohler*, przy czym przedstawiono również poglądy innych przedstawicieli doktryny niemieckiej. Następnie omówiono koncepcję praw do rzeczowych podobnych autorstwa *F. Zolla* oraz jej losy w ujęciu historycznym. Analiza poglądów przedstawicieli doktryny prawa wynalazczego przyczyniła się do konkluzji i odniesienia do obecnych koncepcji dotyczących charakteru i treści praw własności przemysłowej i wyraźnego odróżnienia ich od prawa własności w rozumieniu art. 140 KC. Przeprowadzono rozważania w odniesieniu do problematyki ustania praw podmiotowych w płaszczyźnie prawa cywilnego, a następnie zaprezentowano przyczyny unieważnienia i wygaśnięcia praw wyłącznych do poszczególnych dóbr własności przemysłowej, w tym prawa z rejestracji wzoru przemysłowego.

wego. Dokonano analizy instytucji unieważnienia prawa zarówno w płaszczyźnie prawa administracyjnego, porównując ją z sankcją nieważności wadliwej decyzji administracyjnej o udzieleniu prawa wyłącznego, jak i w obszarze prawa cywilnego, zestawiając ją z sankcją nieważności czynności prawnej. Przedstawiono klasyfikację przesłanek (podstaw) unieważnienia w oparciu o dorobek doktryny na gruncie ustawy – Prawo własności przemysłowej, dyrektywy 98/71 oraz rozporządzenia Nr 6/2002.

W rozdziale drugim skoncentrowano się przede wszystkim na niespełnieniu wymogów nowości i indywidualnego charakteru wzoru jako zasadniczych przedmiotowych przyczyn unieważnienia prawa z rejestracji. W celu dokonania rzetelnej analizy konieczne było odniesienie się do pojęcia wzoru przemysłowego i analiza porównawcza z konstrukcją wzoru przyjętą w dyrektywie 98/71 oraz rozporządzeniu Nr 6/2002, jak również w ustawodawstwach wybranych państwach członkowskich UE. Szeroko przedstawiono proces porównywania przeciwstawionych wzorów dla oceny nowości oraz indywidualnego charakteru w oparciu o doktrynę, jak również polską i unijną praktykę orzeczniczą. Wyprowadzono wzorzec osoby dokonującej oceny nowości wzoru przemysłowego. Istotne rozważania przeprowadzono w odniesieniu do wzorca zorientowanego użytkownika dokonującego oceny indywidualnego charakteru wzoru. Wzorzec ten stanowi obiektywną konstrukcję normatywną, pewien model prawny, który w każdym postępowaniu o unieważnienie lub o naruszenia prawa z rejestracji wzoru przemysłowego powinien być ustalony przez organ stosujący prawo.

Rozdział trzeci poświęcono rozważaniom dotyczącym utraty nowości wzoru przemysłowego wskutek publicznego udostępnienia w prawie polskim i unijnym. Przedstawiono formy publicznego udostępnienia wzoru skutkujące utratą nowości w świetle praktyki orzeczniczej sądów administracyjnych oraz Wydziału Unieważnień i Izby Odwoławczej OHIM, jak również sformułowano przykładowy katalog dowodów publicznego udostępnienia wzoru przemysłowego. Omówiono wymóg dotarcia do wiadomości osób zawodowo zajmujących się dziedziną, której dotyczy wzór, jak również zakres terytorialny publicznego udostępnienia wzoru przemysłowego. Istotne wydaje się dokonanie autorskiej klasyfikacji przesłanek unieważnienia prawa z rejestracji wzoru przemysłowego w prawie polskim.

Szczególnie ważny przede wszystkim z uwagi na sferę stosowania prawa jest rozdział czwarty, w którym podjęto analizę postępowania spornego na wniosek i wskutek złożonego sprzeciwu przed Urzędem Patentowym RP w sprawach o unieważnienie prawa oraz postępowania sądownoadministracyjnego w tym zakresie. Zagadnienia objęte tym rozdziałem nie były dotąd poruszane w piśmiennictwie prawniczym. Szeroko skorzystano z dorobku doktryny prawa administracyjnego dla przedstawienia koncepcji strony postępowania, jej uczestników, interesu prawnego wnioskodawcy w postępowaniu o unieważnienie, jak również interesu prawnego w postępowaniu sądownoadministracyjnym.

Wypada mieć nadzieję, że zawarte w tym rozdziale rozważania będą przydatne w szczególności dla praktyki stosowania prawa oraz będą stanowiły bodziec dla właściwych rozwiązań legislacyjnych polskiego ustawodawcy w obszarze prawa wzorów przemysłowych. W rozdziale piątym podjęto rozważania dotyczące instytucji wygaśnięcia prawa z rejestracji wzoru przemysłowego oraz wzoru wspólnotowego. Ta instytucja znajduje nieznaczne odzwierciedlenie w praktyce orzeczniczej sądów administracyjnych w porównaniu ze sprawami o unieważnienie prawa. Zatem poddano analizie niewielką liczbę orzeczeń Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie, które dotyczyły wyłącznie wygaśnięcia prawa z rejestracji wskutek nieuiszczenia w terminie opłaty okresowej. W tym rozdziale – oprócz problemów materialnoprawnych – przedstawiono przebieg postępowania w sprawach dotyczących wygaśnięcia prawa z rejestracji, dokonano analizy charakteru prawnego decyzji stwierdzającej wygaśnięcie prawa, korzystając z rozważań przeprowadzonych m.in. przez Naczelnego Sąd Administracyjny w orzecznictwie. Problematyka wygaśnięcia prawa z rejestracji nie była dotąd przedmiotem rozważań przedstawicieli doktryny, tym bardziej opracowane zagadnienia mogą okazać się przydatne zarówno w sferze stosowania, jak również stanowienia prawa.

Analiza problematyki unieważnienia i wygaśnięcia prawa z rejestracji wzoru przemysłowego zarówno w porządku krajowym, jak i unijnym wymagała zastosowania kilku metod badawczych. Posłużono się metodą historyczną zarówno w ujęciu pragmatycznym, jak i genetycznym, co pozwoliło przedstawić ewolucję prawa na dobrach niematerialnych oraz koncepcji doktrynalnych w tym zakresie. Wykorzystano dorobek doktryny w ujęciu historycznym w celu wyjaśnienia charakteru prawnego i treści praw wyłącznych do dóbr własności przemysłowej.

Ze względu na przedmiot oceny, jakimi są w pierwszej kolejności normy prawne, dużą doniosłość należy przypisywać wykorzystaniu analizy dogmatycznoprawnej bazującej na metodzie egzegezy tekstu prawnego, zastosowanej zgodnie ze wskazaniami koncepcji derywacyjnej wykładni prawa w ujęciu *M. Zielińskiego*¹². Koncepcja derywacyjna kształtowała się od 1960 r., w którym *Z. Ziemiński* wprowadził jej prapodstawę, mianowicie rozróżnienie normy i przepisu wedle kryterium pojęciowego. Rozróżnienie to zaowocowało przedstawieniem przez *Z. Ziemińskiego* w 1966 r. idei koncepcji, która została następnie szczegółowo rozwinięta w 1972 r. przez *M. Zielińskiego*. Głównym współczesnym rysem charakterystycznym dla tej koncepcji jest to, że zadaniem wykładni prawa jest odtworzenie z przepisów prawnych norm postępowania wraz z ich percepcją. Koncepcja ta jest koncepcją normatywną, a wskazany w niej sposób postępowania opiera się na koncepcji opisowej. Jest z założenia uniwersalistyczna, ponieważ formułuje reguły, które mają być

---

¹² *M. Zieliński*, Wykładnia prawa. Zasady, reguły, wskazówki, Warszawa 2010, s. 222–227; *tenże*, Derywacyjna koncepcja wykładni jako koncepcja zintegrowana, RPEiS 2006, z. 3.

skuteczne zarówno dla przeprowadzenia wykładni doktrynalnej, jak i wykładni realizowanej w praktyce stosowania prawa.

Analiza przepisów tekstów prawnych wymagała dokonania wykładni prawa w ujęciu pragmatycznym metodą gramatyczną, jak i logiczną, przy zastosowaniu reguł inferencyjnych. Znaczenie zwrotów użytych w przepisach prawa zostało ustalone w oparciu o apragmatyczne reguły interpretacji. Posłużono się metodą leksykalną i syntaktyczną oraz analizą lingwistyczną tekstów prawnych. Odniesiono się również do hermeneutyki prawniczej. Powyższe metody zastosowane w modelu retoryczno-topicznym umożliwiły interpretację obowiązujących przepisów prawa własności przemysłowej, prawa autorskiego, prawa cywilnego, przepisów postępowania administracyjnego oraz cywilnego w oparciu o zasady logiki i postulaty racjonalnego prawodawcy. W pracy wykorzystano metodę wykładni językowej z uwzględnieniem wykładni systemowej (pionowej i poziomej) oraz funkcjonalnej (intelektualnej i aksjologicznej) w ujęciu *J. Wróblewskiego*¹³.

Niezwykle istotne było zastosowanie metody empirycznej badania akt sądowych przede wszystkim wyroków Naczelnego Sądu Administracyjnego oraz Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie, jak również decyzji Wydziału Unieważnień i Izby Odwoławczej Urzędu Harmonizacji Rynku Wewnętrzznego (OHIM). Badania akt sądowych dotyczące sądownictwa administracyjnego objęły orzeczenia wydane w okresie od 1981 r. do 2011 r., natomiast analiza decyzji Wydziału Unieważnień oraz Izby Odwoławczej OHIM dotyczy lat 2004–2011. Ponadto, wykorzystano najistotniejsze orzeczenia Sądu Najwyższego w przedmiocie wzorów przemysłowych, jak również orzeczenia Sądu UE oraz Trybunału Sprawiedliwości UE. Następnie dokonano konfrontacji dorobku orzecznictwa polskiego i unijnego z poglądami przedstawicieli doktryny w zakresie unieważnienia i wygaśnięcia prawa, co stanowiło inspirację i podstawę do wyprowadzenia wniosków *de lege lata* i *de lege ferenda* dotyczących zwłaszcza polskiego prawa wzorów przemysłowych.

Przygotowanie monografii było możliwe dzięki wizytom w Wydziale ds. Wzorów Wspólnotowych Urzędu Harmonizacji Rynku Wewnętrzznego w Alicante, jak również przeprowadzonym w Urzędzie kwerendum bibliotecznym oraz dostępem do dokumentów wewnętrznych Wydziału Unieważnień OHIM. Niezwykle przydatna okazała się kwerenda biblioteczna w Instytucie Maxa Plancka Prawa Własności Intelektualnej i Prawa Konkurencji w Monachium (*Max-Planck Institut für Geistiges Eigentum, Wettbewerbs-und Steuerrecht*), która pozwoliła zgłębić i poszerzyć rozważania na temat teorii praw na dobrach niematerialnych, charakteru i istoty tych praw. Ponadto, umożliwiła zapoznanie się z pracami Instytutu nad projektem europejskiego prawa wzorów przemysłowych obejmującego propozycję rozporządzenia w sprawie wzorów wspólnotowych. Prace przeprowadzone w Instytucie

---

¹³*J. Wróblewski*, *Sądowe stosowanie prawa*, Warszawa 1988, s. 128.

Maxa Plancka miały zasadniczy wpływ na kształt Zielonej księgi, która stanowiła wzorzec dla europejskiego ustawodawstwa wzorów przemysłowych, dlatego też źródła unormowań unijnych należy doszukiwać się również w prawie niemieckim. Istotna dla powstania monografii była również kwerenda biblioteczna w Paryżu w *Bibliothèque Université Paris I Pantheon-Sorbonne*. Pozwoliła bowiem na zapoznanie się z ujęciem historycznym i ewolucją wzorów zdobniczych, systemem ochrony wzorów oraz instytucją unieważnienia w prawie francuskim. Kolebką ochrony wzorów przemysłowych była Francja, to właśnie w ustawodawstwie francuskim należy doszukiwać się pierwowzoru normatywnej ochrony wzorów zdobniczych. W Lyonie – ośrodku przemysłu jedwabniczego – dosyć szybko dostrzeżono problem prawnej ochrony wzorów zdobniczych i modeli. W trakcie prac nad przygotowaniem postanowień Konwencji paryskiej o ochronie własności przemysłowej wzorowano się przede wszystkim na unormowaniach prawa francuskiego, które stanowi pierwowzór ochrony, którą objęte są obecne wzory przemysłowe.

Niewątpliwie wzbogaciła monografię w zakresie sfery stosowania prawa moja praca na stanowisku sędziego Izby Gospodarczej Naczelnego Sądu Administracyjnego i możliwość spojrzenia na kwestie związane z unieważnieniem prawa z rejestracji wzoru przemysłowego od strony orzekania. Ponadto, istotna była szczegółowa analiza akt sądowych wielu spraw rozstrzyganych zarówno przez Naczelny Sąd Administracyjny, jak również Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie. Praktyka orzecznicza pozwoliła na wyprowadzenie wniosków *de lege lata*, jak i *de lege ferenda* dotyczących przede wszystkim postępowań o unieważnienie prawa rozstrzyganych w trybie postępowania spornego przed Urzędem Patentowym RP, jak również w postępowaniu sądownoadministracyjnym.

Szczególne podziękowania kieruję do Pani Prof. dr hab. *Marit Pożniak-Niedzielskiej* za inspirację i zainteresowanie mnie niezwykle ciekawą i trudną problematyką prawa wzorów przemysłowych, a w szczególności unieważnienia i wygaśnięcia prawa z rejestracji przemysłowego. Bardzo dziękuję również Panu *Vincent O'Reilly* – dyrektorowi Departamentu Polityki ds. Własności Przemysłowej (*Department For Industrial Property Policy*) za okazaną pomoc oraz Panu *Martinowi Schlötelburg* – Dyrektorowi Wydziału Unieważnień OHIM za udostępnienie dokumentów wewnętrznych OHIM oraz wyjaśnienia dotyczące postępowania w sprawach unieważnienia wzoru wspólnotowego.

Oddając niniejszą monografię pod osąd Czytelnika, pozwalam sobie żywić nadzieję, że będzie ona bodźcem do dalszej dyskusji i badań naukowych oraz zainteresuje nie tylko przedstawicieli doktryny, ale również sędziów i praktyków zajmujących się problematyką prawa własności przemysłowej.